

Nu ben ik mijn kinderen kwijt

Een kind dat zijn ouders verloren is, heet een wees, iemand die zijn of haar partner verliest een weduwnaar dan wel weduwe. Voor een ouder die zijn kind verliest bestaat in het Nederlands geen woord. Ouders behouden hun titel, ook na het verlies van hun kinderen. Zo ook Jack en Jolanda Keijzer die hun beide zoons verloren. Jack Keijzer deelt zijn inspirerende en indrukwekkende verhaal op openhartige wijze in zijn boek.

Jack en Jolanda Keijzer zijn de trotse ouders van hun twee zoons Pascal en Remy. Het vierkoppige gezin is woonachtig in het Noord-Hollandse Hoogkarspel. In 2007 wordt de 16-jarige Pascal op gewelddadige wijze vermoord door twee drugsdealers. Zijn broer Remy raakt hierdoor zwaar getraumatiseerd. In 2016 pleegt Remy op 22-jarige leeftijd suïcide. Vader Jack realiseert zich ten eerste: "Nu ben ik allebei mijn kinderen kwijt."

Jack beschrijft in zijn boek op chronologische volgorde zijn gezinsleven, startend met de geboorte van Pascal (1991) en later Remy (1993). De twee broers zijn onafscheidelijk en vormen samen met hun ouders een hecht gezin. Dit in schril contrast tot de rest van het aangrijpende verhaal waarin Jack en Jolanda hun grootste bezit verliezen: hun twee dierbare zoons.

Emoties

De onnatuurlijke dood van zoon Pascal in 2007 slaat bij de familie Keijzer in als een bom. Jack en Jolanda gaan gebukt onder verdriet en hun destijds 13-jarige zoon Remy ziet dit met lede ogen aan. Remy zegt tegen zijn ouders dat zij weer moeten leven. Ondanks verwoede pogingen van Jack en Jolanda slagen zij hier niet geheel in. Ook zoon Remy

heeft het ontzettend zwaar met het verlies van zijn grote broer Pascal, maar hij wil zijn ouders niet ook nog met zijn eigen verdriet opzadelen. Remy ontwikkelt als gevolg van het traumatische verlies psychische klachten waaronder PTSS en schizofrenie. Hij hoort stemmen in zijn hoofd die hem opdracht geven tot onnavolgbare handelingen. Vermoedelijk wordt het Remy te veel zodra hij zich realiseert dat hij niet meer beter zal worden. Remy bevrijdt zichzelf van zijn geestelijke pijn door in 2016 een einde aan zijn leven te maken. Een dramatisch slotakkoord.

Alle emoties passeren de revue, van intense vreugde tot aan diep verdriet. Jack en Jolanda gaan op verschillende wijze om met hun verdriet. Waar Jack graag praat over hetgeen hen overkomen is, bijvoorbeeld op scholen, gevangnissen en tijdens ouderavonden, verwerkt Jolanda haar verdriet liever in stilte. Ondanks hun verschillende coping strategieën, slipten Jack en Jolanda elkaar door het verdriet heen. Samen staan ze sterk, nog steeds.

Verdriet ombuigen

Het aangrijpende verhaal van Jack is zeer bewonderenswaardig. Je moet van goeden huize komen om je verdriet op

dergelijke wijze om buigen naar iets functioneels, namelijk het voorlichten van scholieren over de gevaren van drugs. Daarnaast is Jack voorzitter van de Federatie Nabestaanden Gewelddslachtoffers.

Het verhaal van Jack werkt inspirerend, want hoe ga je als ouders samen liefdevol verder na het verlies van je twee kinderen? Hier bestaat geen handleiding voor, maar Jack slaagt erin om helder uiteen te zetten hoe hij ondanks donkere wolken blijft zoeken naar lichtpuntjes. Het tragische verhaal toont veerkracht in de breedste zin van het woord. Jack beschrijft hoe hij en Jolanda verscheurd zijn door verdriet, maar verbonden worden door liefde voor elkaar en voor hun twee zoons. (BV)

Jack Keijzer, *Nu ben ik mijn kinderen kwijt*.

Uitgeverij Boekscout, Soest 2024.

Ongebreidelde wildgroei van surveillance

Overall camera's, zowel in het publieke domein als in het particuliere, - in de bel van je voordeur, in de Tesla's op straat, in je mobiele telefoon. Plus de surveillance via diverse apps. Wie checkt de algoritmes waarmee ze werken?

Het nieuwe boek van Marc Schuilenburg (interview elders in deze krant) is niet opgezet als studieboek, al doet de verantwoording in bronnen niet onder voor een wetenschappelijk werk. Het onderwerp is niet gemakkelijk, maar raakt ons allemaal, zeker voor wie met justitie in aanraking is gekomen. De auteur blijft gelukkig een geboren verteller. In vijf korte hoofdstukken beschrijft hij wat we zouden moeten weten over de wereld van de surveillance, afgewisseld met meer persoonlijke intermezzo's waarin hij zich bijvoorbeeld verbaast over het achteloze gemak waarmee wij allemaal data delen die terecht komen op de servers van grote bedrijven, ook als die zich in de VS bevinden. Of hij beschrijft zijn ervaringen met de Tesla die hij rijdt en die vol zit met camera's, niet alleen in de aanloop naar automatische navigatie en chauffeurloos sturen, maar ook om een profiel te maken van de chauffeur wat betreft zijn rijgedrag (wordt allemaal opgeslagen in de servers van Tesla) en om inbrekers in de wagen al te filmen voor ze binnen zijn, - en die beelden meteen met behulp van AI in tig datasets te vergelijken met opgeslagen boventronies. Zoals ook gebeurt met de steeds talrijker voorkomende deurbelcamera's RING

van Amazon, die in sommige gevallen de halve straat in beeld krijgen.

Ethische vragen

Schuilenburg constateert terecht dat naast het hierdoor toegenomen gevoel van veiligheid achter de voordeur allerlei praktische, juridische en ethische vragen rijzen over dit soort surveillance, zoals dat trouwens ook geldt voor de steeds massievere controle van de overheid op haar eigen burgers. Zeker nu de verdergaande digitalisering van de samenleving samengaat met de opkomst van AI en dan vooral met *big data* en algoritmes kan dat leiden tot een eindeloos uit te breiden zucht naar digitale registratie. Daar hoort dus adequate regelgeving bij en bovendien frequente toetsing van de gebruikte algoritmes. Nog beter: betrek bij het ontwerp van die broncode ethici, juristen en criminologen. Tot slot pleit de auteur voor meer onderzoek door criminologen naar de effecten van AI in de forensische zorg, de strafrechtketen en de beveiligingsbranche, kortom voor een meer kwalitatieve 'digital criminology'. Daartoe moet meer focus komen op onderwijs in digitale kennis, om jonge mensen in staat te stellen relevante research te doen en hun digitale vaardigheden te verbeteren. Daarvoor zouden technische opleidingen nauwer moeten samenwerken met criminologische en filosofische disciplines.

AI met al een informatief boek, met aansprekende voorbeelden en een helder pleidooi voor strengere controle op de digitale controleurs die ons omringen. Nu nog een Nederlandstalige editie. (BCh)

Mark Schuilenburg, *Making Surveillance Public. Why You Should Be More Woke About AI and Algorithms*. Uitgeverij Eleven/Boom, Den Haag 2024.

Van brave burger tot tbs'er

We mogen niet weten wie Johan S is. Hij heeft wel een boek geschreven dat de uitgever een fascinerend waargebeurd verhaal noemt. Het is vast fascinerend voor wie geen idee heeft over het gevangenis- en tbs-wezen. Voor de mensen die de wereld van binnen kennen, is het vooral veel: o ja, zo gaat dat.

Het is een uitgebreid verhaal van de man die ooit een goede echtgenoot was. Typisch huisje-boompje-beestje. Een lekkere barbecue op zondag in het tuintje. Een glaasje witte wijn erbij. Klein geluk zozegd. Je moet van zo'n leven houden, S. doet dat, blijkt uit alles. Tot er heel veel verkeerd gaat. Ontslag, afwijkend gedrag, volgens S verkeerde medicijnen, depressies, gek in het hoofd. Uiteindelijk vermoordt hij zijn vrouw, de liefde van zijn leven.

S neemt verantwoordelijkheid op zich, maar blijft wel herhalen dat als hij andere medicijnen gekregen had, dat dan wellicht alles anders gelopen was. Het was de schuld van de medicijnen...

Eerst een paar jaar de bajes in en dan tbs. Een jaar Vught. Dat jaar met al zijn ups en ook zijn downs beschrijft S voor de insider heel herkenbaar. Voor de man of vrouw die nog steeds denkt dat de bajes een veredeld hotel is, kan het een *eyeopener* zijn. Op de flap heet het 'een rauwe inkijk'. Maar dat valt wel mee. Wel een inkijk, dat is onmiskenbaar. Dat geldt ook voor zijn tbs-tijd. S doet het goed, werkt goed mee met zijn behandeling en staat dus eigenlijk in minder dan geen tijd weer buiten. Ook voor dat deel van het boek geldt: het maakt het voor buitenstaanders inzichtelijk. Zoals recentelijk de documentaire over de Van der

Hoevekliniek dat ook deed. Er is veel voor te zeggen dat mensen buiten deze wereld leren te begrijpen wat er in die wereld gebeurt. En zeker wat betreft de tbs - meestal een goed circuit.

Terugkeer lastig

JS blijft ook bij de werkelijkheid als hij beschrijft hoe moeilijk het hem gemaakt wordt om als normaal burger terug te keren in

de wereld van huisje-boompje-beestje waar hij vandaan gekomen is. Helemaal hetzelfde wordt het nooit meer. Wat hij heeft gedaan, heeft zijn leven voor goed veranderd. Het levert de insider niet zo veel nieuws op, maar voor outsiders geeft het een behoorlijk inzicht in het strafrechtelijke systeem. En het kan de opmerkelijke

lezer bewust maken dat het hem of haar ook zomaar kan overkomen. (JB)

Johan S., *Niemand zit hier voor zijn zweetvoeten*. Van brave burger tot tbs'er. Just Publishers, 2023.

De opbrengsten van het boek zijn voor het Fonds Slachtofferhulp.